

Introducere

Trecerea la o economie de piață, larg deschisă exigențelor secolului al XXI-lea, este o necesitate indiscutabilă. Economia de piață a cunoscut și cunoaște o mare diversitate a formelor sale de existență, în cadrul diverselor economii naționale. Aceste forme își găsesc expresia, pe de o parte, în varietatea tipurilor de agenți economici, a comportamentului lor, iar pe de altă parte, în multitudinea și diversitatea configurațiilor și rolurilor particulare pe care le are mecanismul intervenției publice în viața economică.

Diferențierea economiei de piață sub ambele aspecte își are sursa într-un întreg ansamblu de factori interdependenți, generali și locali, de natură economică, socială, politică, instituțional-culturală, psihosocială, istorică, geopolitică, aflați într-o continuă schimbare. În economia de piață, agenții economici, formal (juridic) independenți și egali, își exercită în mod autonom totalitatea funcțiilor prin care pot ființa ca elemente autoproducibile ale organismului economic, pe baza relațiilor liber stabilite între aceștia, așa-numitele tranzacții orizontale voluntare, reacții ce formează mecanismul de autoreglare (prin intermediul cererii și obținerii de bunuri de consum, de factori de producție și monedă) al economiei naționale, cu rol determinant în funcționarea acesteia.

Componentele de bază ale acestui mecanism sunt prețurile liber-convenite între agenții economici, funcționarea piețelor pentru toți factorii de producție și existența unui cadru instituțional adecvat: sistemul de intermediere financiară (sistemul bancar, de care depinde formarea pieței capitalului și aplicarea unei politici monetare eficiente), sistemul de impunere fiscală, sistemul interacțiunii cu mediul extern (inclusiv regimul funcționării cursului de schimb), sistemul legal, o piață liberă a forței de muncă, în paralel cu un sistem eficient de protecție

socială etc. O economie de piață performantă se prezintă ca un sistem deschis, în cadrul căruia schimburile cu exteriorul mențin intensitatea concurențială pe piața internă.

Necesitatea economiei de piață, în România, precum și consolidarea acesteia este larg acceptată, dar trebuie subliniat că, în privința căilor realizării acesteia, nici teoria și nici practica mondială nu dispun de soluții care să poată fi importate și aplicate nemijlocit, ca atare, în condițiile țării noastre, deci, experiența altora – pozitivă și negativă – ne poate servi ca element de comparație și fundamentare a măsurilor preconizate.

O condiție absolut necesară pentru realizarea optimală și consolidarea unei economii de piață viabile, în România, este asigurarea unei stabilități a elementului economic și social, în condiții de autentică și deplină democrație.

Totodată, contextul transformărilor socio-politice din ultimii treisprezece ani au impus ca necesare schimbări majore la nivelul întregii economii și, în particular, readaptarea sistemului de distribuție a mărfurilor în mediul concurențial, determinat de tendințele de globalizare economică.

Aceste schimbări au fost puternic condiționate pe toată această perioadă de crearea unui cadru legislativ, care să încurajeze dezvoltarea proprietății private, asigurarea unei concurențe loiale și înlăturarea monopolurilor, garantarea prin lege a proprietății, precum și fluidizarea procedurilor administrative prin evitarea birocrăției excesive.

Deschiderea politică, cu apariția concomitentă a noi potențiale piețe de desfacere, apariția unor mecanisme reale de publicitate, au fost factori puternic condiționați ai evoluției către o societate bazată pe consum, ca posibil motor al dezvoltării economice.

Așadar, fiecare agent economic, într-o economie de piață dezvoltată, are drept scop principal obținerea unui profit prin maximizarea eficienței capitalului investit sau folosit, creșterea productivității muncii, reducerea costului în paralel cu creșterea progresului tehnic etc., dar toate acestea trebuie să aibă la bază respectarea legalității. În concluzie, eficiența a fost și rămâne o noțiune de maximă importanță în toate domeniile vieții.

Lucrarea de față își propune, așadar, să abordeze sintetic aceste aspecte, punctând momentele importante ale evoluției spre o economie de piață, așa cum se regăsesc în sectorul comerțului cu ridicata și în cel cu amănuntul, plecând de la interpretarea datelor statistice furnizate de instituții specializate ale statului, precum și a celor furnizate de firmele (firma) comerciale de gros prin contul de „Profit și pierdere” sau „Bilanțul contabil”.

Având în vedere faptul că analiza se efectuează la nivel microeconomic pe exemplul unei societăți comerciale, s-a încercat găsirea de soluții practice, astfel încât rezultatul obținut să fie maxim în condițiile unui efort minim, soluții care să ajute la luarea unor decizii corecte și optime.

În acest context, lucrarea de față își propune, totodată, să evidențieze o serie de probleme actuale și de perspectivă privind indicatorii ce comensurează eficiența economică, care, pe lângă corelația dintre efecte și eforturi, studiază și oportunitatea economică, prin depistarea momentului potrivit în care cheltuielile trebuie efectuate, precum și ordinea de prioritate a acestora.

Pornind de la considerentul că acești indicatori nu-și modifică nivelurile de la o perioadă la alta decât ca urmare a unor cauze subiective sau obiective, s-a încercat determinarea legăturii dintre indicatori și cauze, precum și tendințele acestor legături și variația în timp a eficienței economice în funcție de modificarea factorilor de influență, urmărind dacă legătura dintre indicatorii de eficiență și factorii ce-i influențează se păstrează, se intensifică sau se diminuează.

Trebuie menționat că cercetarea efectuată, datorită problematicii deosebit de complexe privind eficiența economică, n-a fost și nici nu era posibil să fie exhaustivă, fapt pentru care este necesară continuarea investigațiilor, atât pentru îmbunătățirea soluțiilor elaborate, cât și pentru depistarea unor noi soluții adecvate domeniului de activitate cercetat.